

14.12.2011

Sj/3

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 21.11.2011 § 1045

Pöydälle 14.11.2011

HEL 2011-000969 T 00 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäneen hyväksyä Helsingin kulttuuristrategian vuosille 2012–2017 liitteen 1 mukaisena.

14.11.2011 Pöydälle

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Tuula Haatainen

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 07.11.2011 § 1006

HEL 2011-000969 T 00 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä kulttuuristrategian 2012 - 2017 valmistelun tiedoksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Tuula Haatainen

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 03.11.2011 § 517

HEL 2011-000969 T 00 01 01

Päätös

Lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle Helsingin kaupungin kulttuuristrategia -ehdotuksesta seuraavan lausunnon:

Lausunto

Kulttuuristrategian aluksi selostetaan yleisellä tasolla kulttuuripolitiikan visioita, arvoja, tavoitteita, periaatteita ja rajoituksia, minkä jälkeen esitetään konkreettisempia toimenpide-ehdotuksia.

Kiinteistötoimi näkee esitetyt kaupungin kulttuuristrategiset tavoitteet tärkeiksi ja on valmis osaltaan edistämään tavoitteiden ja niitä toteuttavien toimenpide-ehdotusten toteuttamista.

Erityisen tärkeänä lautakunta pitää erilaisten kulttuuritoimen tilahankkeiden toteuttamisessa kestävästä kehityksestä, ekologisia ja taloudellisia sekä monikäyttöisiä ratkaisuja. Samalla myös hyvillä paikoilla olevien vanhojen tilojen käyttö ja tilojen moninaiskäyttö nousee entistä tärkeämmäksi. Tässä on onnistuttu hyvin esim. Kaapelitehtaan, Suvilahden ja Töölön raitiovaunuhallien osalta.

Tilojen vuokrausperusteista

Strategian toimenpide-ehdotuksia toteutettaessa on kuitenkin tarpeen ottaa huomioon, että maan, kiinteistöjen ja huonetilojen vuokrauksissa kohteiden vuokrat on 1.1.1996 alkaen määritetty käyvän arvon perusteella ja kaupungin omistamista kohteista peritään käypää alentamatonta vuokraa.

Vuokrausten yhteydessä annettavien alennusten sijasta toimintojen tukeminen on 1.1.1996 alkaen järjestetty avustusjärjestelmällä, jota hoitaa se hallintokunta, jonka toimialaan tuettava toiminta kuuluu. Avustusten vuosittainen myöntäminen perustuu hakemuksiin. Tuen myöntämistä varten hallintokunnille osoitetaan vuosittain talousarviossa määräraha. Avustuksiin varataan vuokratulojen nettolisäystä vastaava määräraha.

Kaupunginhallitus päätti 14.10.2002 (1302 §) vahvistaa kaikkien hallintokuntien noudatettavaksi periaatteet kiinteistöjen, mainospaikkojen ja vastaavien luovutuksissa kaupungin ulkopuolisille siten, että luovutuksessa sovelletaan tarjousmenettelyä (kilpailuttaminen), jos se on mahdollista. Ellei kilpailuttamista voida käyttää, varmistetaan käyvästä hinnasta esim. arviointilausunnolla tai vertailuhintojen avulla. Jos kyse on hallintokunnan toimialaan liittyvästä avustuksen myöntämisen sisältävästä luovutuksesta, on luovutuksessa noudatettava etukäteen hyväksytyistä avustuksen myöntämistä koskevia periaatteita.

Kiinteistölautakunta toteaa vielä, että kiinteistöviraston tilakeskuksen tavoitteena on kaupungin tilankäytön tehostaminen yhteistyössä hallintokuntien kanssa. Tavoitteena on laatia vuoden 2012 aikana alueelliset tilankäytön pitkän aikavälin kehittämissuunnitelmat, joissa tarkastellaan, mitä rakennuksia ja tiloja kaupungin on tarkoituksenmukaista omistaa ja mistä rakennuksista ja tiloista voidaan luopua.

Tavoitteena on saattaa rakennus- ja tilaomistus pitkällä aikavälillä sellaiselle tasolle, että kaupungilla on taloudelliset edellytykset huolehtia omistamansa rakennus- ja tilakannan käyttöarvon säilymisestä. Merkittävä osa kaupungin omistamista rakennuksista on asemakaavassa suojeltuja tai ne on tarkoitettu suojella tulevaisuudessa asemakaavan tarkistuksissa. Museoiduista, ilman tarkoituksenmukaista käyttöä olevista rakennuksista muodostuu kaupungille helposti merkittävä taloudellinen rasite.

Hankkeista ja toimenpiteistä

Strategiassa mainituista hankkeista ja toimenpiteistä lautakunta toteaa lisäksi seuraavaa:

Ateljeetiloja taiteilijoille

Raportin kohdassa 5.3.2 käsitellään kuvataiteilijoiden työtiloja. Tässä yhteydessä voidaan todeta, että kuvataiteilijoille ja vastaaville varattiin keväällä 2011 kymmenen rakennusoikeudeltaan 150 - 250 k-m² suurista omakotitonttia Myllypurosta. Tonteille tullaan rakentamaan taiteilijoiden asuin- ja ateljeetiloja. Hakijoita tonteille on myös kymmenen, joten tällä hetkellä kysyntä ja tarjonta tällaisista melko kalliista kohteista näyttää olevan tasapainossa. Mikäli tarvetta ilmenee, voidaan tontteja jatkossakin varata tähän tarkoitukseen. Lautakunnan mielestä voidaan tarpeen mukaan käynnistää myös pelkkiä ateljeetiloja käsittäviä hankkeita. Etenkin jo olemassa olevia tiloja voidaan tutkia tähän käyttöön.

Elmun hanke Jallukka

Raportin kohdassa 5.3.3 mainitaan ruotsinkielisen kulttuurin suurhanke Kvarteret Victoria, jolla on varattu kortteli Jätkäsaaresta.

Elävän Musiikin Säätiö ELMU r.s. yhdessä TA-Rakennuttaja Oy:n kanssa ovat hakeneet Jätkäsaaresta korttelia vastaavaa hanketta varten. Hankkeeseen sisältyisi vuokra- ja omistusasuntoja sekä työtiloja muusikoille sekä muille alan työntekijöille ja yrityksille. Hankkeeseen tulisi lisäksi Hitas- ja asumisoikeusasuntoja, joiden markkinointi suunnattaisiin hankkeen kohderyhmän muusikkojen ja

musiikkialan henkilöiden lisäksi muiden taidemuotojen ja kulttuurialojen henkilöille.

Lisäksi kortteliin toteutettaisiin musiikki- ja luovan alan toimitilakokonaisuus Rock-Trade Center, johon liittyisi ehkä myös Populaarimusiikin museo. Talojen katutasossa tulisi toimimaan teemaan liittyviä kahvila- ja ravintolatiloja sekä mahdollisesti myös erillisiä esiintymistiloja.

Varauspääöstä hankkeen osalta ei ole vielä tehty. Mahdollisen varausesityksen tekemisestä lautakunta päättää erikseen Jätkäsaaren alueelle kohdistuvien muiden varausesitysten yhteydessä.

Linnanmäen vesisäiliöt

Lasten Päivän säätiö tutkii Linnamäellä olevia vesisäiliötä mahdollisina tapahtumakeskuksina. Toteutuessaan hanke voisi tuoda merkittävän lisän muun muassa esittävän taiteen areenana.

Kirjastoverkko

Etenkin lasten ja nuorten kulttuuritarpeiden kannalta sivukirjastojen verkko on erittäin tärkeä. Uuden keskuskirjastohankkeen toteuttamisen ei tulisi aiheuttaa tarvetta purkaa kirjastoverkkoa, vaan sitä tulisi ylläpitää ja kehittää asuntoalueiden rakentamisen tahdissa. Toiminta tukisi osaltaan myös Helsingin lähiöiden elävöittämissyrkimyksiä.

Hietalahden konepajahalli

Suunnitelmissa on ELMU ry:n Nosturin musiikkitalotoiminnan siirtäminen Hietalahden konepajahalliin. Toimenpide on tarkoituksenmukainen alueen kehittämisen kannalta.

Tapahtuma-alueiden vuokraus

Kaupungin elinkeinostrategian yhtenä tavoitteena on edistää erilaisten tapahtumien järjestämistä Helsingissä. Alueita erilaisiin tapahtumiin vuokraa pääasiassa rakennusvirasto, mutta myös kiinteistövirasto ja liikuntavirasto vuokraavat omia alueitaan vastaaviin tarkoituksiin.

Rakennusvirasto on tänä vuonna uusinnut tapahtumahinnastonsa, mikä tarkoittaa vuokrien huomattavaa nousua. Lautakunnan käsityksen mukaan erilaiset tapahtumat tukevat osaltaan Helsingin kulttuuristrategian toteuttamista. Tapahtumahinnasto tulisi yhtenäistää eri virastojen välillä ja sen tulisi mieluummin edesauttaa tapahtumien toteutumista kuin sitä vaikeuttaa.

Käsittely

03.11.2011 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

14.12.2011

Sj/3

Stauffer Jaakko: Muutan esitystäni seuraavasti:

Lausuntoehdotuksen 14. kappale muutetaan kuulumaan seuraavasti: Varauspäätöstä hankkeen osalta ei ole vielä tehty. Mahdollisen varausesityksen tekemisestä lautakunta päättää erikseen Jätkäsaaren alueelle kohdistuvien muiden varausesitysten yhteydessä.

Lausuntoehdotuksen liitteenä nro 2 olevan Helsingin kulttuuristrategiaa 2012 - 2017 koskevan ehdotuksen kohdan Helsingin kulttuuripoliittiset periaatteet alakohtaan Kulttuuri vahvistaa yhteisöllisyyttä ja edistää terveyttä lisätään uusi toinen virke, joka kuuluu seuraavasti: Kulttuurin on oltava saavutettavaa eri kieli- ja kulttuuritaustoista tuleville, eri ikäryhmille ja eri tavoin vammaisille ihmisille.

Lausuntoehdotuksen liitteenä nro 2 olevan Helsingin kulttuuristrategiaa 2012 - 2017 koskevan ehdotuksen kohdan Ympäristö ja kaupunkirakenne keskeisiin toimenpide-ehdotuksiin lisätään uusi kohta, joka kuuluu seuraavasti:

Kun kaupungin omistamia tiloja varataan kulttuurikäyttöön, on tärkeää huomioida tilojen esteettömyys. Tämän tulee olla selviö myös silloin, kun suojeltuja rakennuksia otetaan kaikille kaupunkilaisille tarkoitettujen kulttuuripalvelujen käyttöön.

Vastaehdotus:

Lohi Jyrki: Esitän seuraavan vastaehdotuksen:

Lausuntoehdotuksen seitsemännen kappaleen viimeinen virke muutetaan kuulumaan seuraavasti: Tavoitteena on laatia vuoden 2012 aikana alueelliset tilankäytön pitkän aikavälin kehittämissuunnitelmat, joissa tarkastellaan, mitä rakennuksia ja tiloja kaupungin on tarkoituksenmukaista omistaa ja mistä rakennuksista ja tiloista voidaan luopua.

Kannattajat: Paalimäki Tuula

1. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Lausuntoehdotuksen seitsemännen kappaleen viimeinen virke muutetaan kuulumaan seuraavasti: Tavoitteena on laatia vuoden 2012 aikana alueelliset tilankäytön pitkän aikavälin kehittämissuunnitelmat, joissa tarkastellaan, mitä rakennuksia ja tiloja kaupungin on tarkoituksenmukaista omistaa ja mistä rakennuksista ja tiloista voidaan luopua.

Jaa-äännet: 2

Olli Saarinen, Tuomo Valve

14.12.2011

Sj/3

Ei-äännet: 7

Jyrki Lohi, Eija Loukoila, Anja Malm, Sole Molander, Tuula Paalimäki,
Nina Suomalainen, Markku Vuorinen

Tyhjä-äännet: 0

Poissa-äännet: 0

Esittelijä

virastopäällikkö
Jaakko Stauffer

Lisätiedot

Juhani Kovanen, vs. osastopäällikkö, puhelin: 310 36574
juhani.kovanen(a)hel.fi
Siren Martti, kehittämisspäällikkö, puhelin: 310 40352
martti.siren(a)hel.fi
Kivelä Tuomas, tonttiasiamies, puhelin: 310 36455
tuomas.kivela(a)hel.fi

Rahoitusjohtaja 25.10.2011

HEL 2011-000969 T 00 01 01

Talous- ja suunnittelukeskuksen lausunto perustuu hallintokeskuksen kulttuuri- ja kirjastolautakunnan muunneltuun esitykseen. Ehdotuksen lähtökohtana on näkemys, jonka mukaan kulttuuri, taide ja luovuus ovat yhteiskuntaa muuttava ja uudistava voima. Talous- ja suunnittelukeskus yhtyy esityksen kulttuuripoliittisiin periaatteisiin, mutta toteaa, että suunnitelma edellyttää huomattavaa lisärahoitusta. Ehdotus ei ole aivan yhdensuuntainen kaupungin strategiaohjelman 2009–2012 taloudellisuutta ja tuottavuutta koskevien periaatteiden kanssa. Strategiaohjelman mukaan palvelutoiminnassa tulee keskittyä ydintehtävään ja tuottaa laadukkaat palvelut mahdollisimman kustannustehokkaasti. Talouden tasapainosta tulee huolehtia toimintoja uudelleen organisoimalla, uutta teknologiaa hyödyntämällä ja toimintaprosesseja parantamalla ja –menetelmiä sekä tilojen käyttöä tehostamalla.

Suunnitelman periaatteena on, että kulttuuri lisää hyvinvointia ihmisen koko elinkaaren ajan ja kulttuuri on saavutettavissa kaupungin eri osissa eri väestöryhmille. Ehdotuksen esitetyt toimenpide-ehdotukset edellyttäisivät arviolta huomattavaa lisämäärärahan kohdentamista iltapäivä- ja loma-ajan kulttuuritoimintaan ja lasten kulttuuripalveluihin osana päivähoitopalvelua, taiteen perusopetuksen alojen yhtenäiseen kohteluun ja kulttuuriseen vanhustyöhön. Talous- ja suunnittelukeskus haluaa tuoda kuitenkin esille, että Helsinki tarjoaa jo nyt

monimuotoisen, innovatiivisen elinikäistä oppimista tukevan kulttuurin toimintaympäristön, joka yhdistää opetuksen, kulttuurin, liikunnan ja vapaan sivistystyön palvelut.

Moninaisen kulttuurin saavutettavuus on kaikkien oikeus. Vähemmistöjen ja eri kieliryhmien tarpeet tulee huomioida. Kaupungin tuottamien kulttuuripalveluiden rinnalle ja tueksi tulee hakea yhteistyömahdollisuuksia kolmannelta sektorilta – Helsingin taidekenttä on suurelta osin yhdistys- ja säätiöpohjaista. Kulttuuripalveluiden tuottamisessa tulisi painotusta siirtää avustusjärjestelmän kehittämiseen, koska tämä on kustannustehokkain tapa tuottaa kulttuuripalveluja ja estää päällekkäisten rakenteiden syntyminen. Tämä ei tarkoita välttämättä avustusrahojen lisäämistä, vaan niiden uudelleen kohdentamista. Talous- ja suunnittelukeskus haluaa vielä tuoda esille, että suunnitelman keskeisimpien toimenpide-ehdotuksien lisäkustannusvaikutukset olisivat noin 1,0 milj. euroa Helsingin kaupungin käyttötaloudessa.

Talous- ja suunnittelukeskus pitää tärkeänä sitä, että kaupunkitila on elinvoimainen. Toimipisteverkon hallintaa tulee kehittää ja tasata palveluverkkojen vaihtelut hallintokuntien välillä. Samalla talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että suunnitelman ympäristö ja kaupunkirakennetta koskevat keskeisimmät toimenpide-ehdotukset uusien asuinalueiden kulttuuripalveluihin, taiteen prosenttiperiaatteen laajentamiseen kaupunkirakentamisessa, suojeltujen rakennusten kulttuurikäyttöön, uusiin rakennushankkeisiin ja vapaan kaupunkitilan käyttöön edellyttämät lisämäärärahat tulisi aina tuoda kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle erikseen päätettäväksi.

Kulttuurin merkitys Helsingin vetovoimaisuuden parantamiseksi sisältyvät pääosin vuoden 2012 talousarvioon. Toimenpiteet toteutetaan etupäässä hallintokuntien taloudellisten raamien puitteissa. Talous- ja suunnittelukeskus yhtyy siihen, mikäli Guggenheim-museo-hanke toteutuisi, se vahvistaisi Helsingin kansainvälistä näkyvyyttä ja matkailullista vetovoimaa, mutta edellyttäisi lisäpanostuksen kohdentamista investointi- ja käyttötaloudenmäärärahoihin vuosina 2012-2017.

Talous- ja suunnittelukeskus toteaa lopuksi, että kulttuuristrategiaehdotuksen toimenpiteet tulisi aloittaa talousarvion puitteissa suunnitelmakaudella. Lisäksi yksityisen sektorin rahoitusosuutta tulisi kaikin mahdollisten keinoin lisätä. Kaupunginhallituksen 29.11.2010 hyväksymän talousarvion noudattamisohjeiden mukaan vuoden 2011 alussa on käynnistetty tuottavuutta ja työhyvinvointia lisäävä ohjelma. Ohjelman tarkoituksena on parantaa tuottavuutta ja taloudellisuutta ja tuottaa palvelut vuonna 2012 nykyistä edullisemmin asukasta kohden laskettuna.

14.12.2011

Sj/3

Lisätiedot

Niinen Tero, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25915
tero.niinen(a)hel.fi

Kaupunginorkesterin johtokunta 11.10.2011 § 27

HEL 2011-000969 T 00 01 01

Päätös

Kaupunginorkesterin johtokunta päätti esittää lausuntonaan seuraavaa:

Kulttuuristrategiaehdotuksen tavoitteidenasettelussa on ansiokkaasti huomioitu sekä kuntalaisten hyvinvointia edistävät kulttuuripalvelut että Helsingin kaupungin haasteet metropolialueemme profiloimiseksi kilpailukykyiseksi ja vetovoimaiseksi talouskeskukseksi.

Strategiaan kirjattu julkisesti rahoitettujen kulttuurilaitosten yhteiskuntavastuun ja niiden yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkeminen tärkeänä sosiaalisena voimavarana tuo kulttuuripalveluille niiden ansaitseman aseman kaupungin monipuolisen kehittämisen keskeisinä toimijoina.

Kulttuurin tarjoamia mahdollisuuksia lisätä hyvinvointia ihmisen koko elinkaaren ajan tulee hyödyntää kuntalaisten eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Strategiassa esitellyissä toimenpideehdotuksissa korostuu myönteisesti yhteistyön keskeinen merkitys julkisen ja kolmannen sektorin toimijoiden ryhtyessä rakentamaan uudentyypisiä kulttuuripalveluja taidekentän kanssa sosiaalitoimen, terveydenhuollon ja koulutoimen verkostoja unohtamatta.

Strategiaehdotuksen liiteosa on vaikuttava tietopaketti Helsingin kulttuuritoimijoista, joista monet nauttivat kansainvälistä arvostusta. Helsingissä onkin jo pitkään nähty kulttuuri ja luovat alat yhtenä kehittyvän kaupungin kulmakivistä. Tällä hetkellä tuloksista nauttivat kymmenettuhannet kaupunkilaiset. Uuden strategian terveiden linjausten viitoittamana kulttuurikuluttajiemme joukko nousee lähivuosina kuusinumeroisiin lukuihin.

Pöytäkirjanote kaupunginhallitukselle

Esittelijä

Intendentti
Elina Siltanen

Lisätiedot

Marianna Kankare-Loikkanen, Viestintäpäällikkö, puhelin: 358931022703
marianna.kankare-loikkanen(a)hel.fi

14.12.2011

Sj/3

Suomenkielisen työväenopiston jk 11.10.2011 § 77

HEL 2011-000969 T 00 01 01

Päätös

Hallintokeskus on pyytänyt johtokunnalta lausuntoa kulttuuri- ja kirjastolautakunnan 17.5.2011 hyväksymästä ehdotuksesta Helsingin kaupungin kulttuuristrategiaksi (Khs 2011-1031/450). Lausunto pyydetään antamaan 23.9.2011 mennessä.

Johtokunta päätti antaa seuraavan lausunnon:

Helsingin kulttuurikeskus on valmistellut strategia-asiakirjaa kaupunginvaltuuston strategiaohjelma 2009-2012 mukaisesti. Valmistelu on tehty kiinteässä yhteistyössä eri hallintokuntien ja toimijoiden kanssa. Työväenopisto on osallistunut aktiivisesti valmistelutyöhön.

Strategia jakautuu strategiaosaan ja liiteosaan. Strategiaosassa esitetään tiivistetysti Helsingin kulttuurin ja luovien alojen toimintalinjaukset. Liiteosa kertoo käytännön läheisemmin eri alojen toimijoista ja toiminnasta sekä tulevaisuuden käytännön toimista ja linjauksista. Strategiaosa on helppolukuinen ja ytimekäs. Liiteosa kuvailee toimintaa käytännössä.

Työväenopiston tiivis mukanaolo strategian laadinnassa näkyy teksteissä, ja työväenopisto on tyytyväinen oman, lähinnä aikuisten kulttuuristen koulutuspalvelujen esittämiseen. Opiston merkitys kulttuurin alan yleisö- ja itsetekemisen kouluttajana tulee esille.

Strategian päälinjauksiin työväenopisto haluaa antaa seuraavat kommentit:

1. Hyvinvointia kulttuuripalveluista

- aikuisten kulttuuritarjonta ei nouse tekstissä esille erityisenä linjauksena. Sitä ei kuitenkaan saa unohtaa erilaisten kohderyhmien ja erityisryhmien rinnalla. Yhteiskunnallisen koheesion ja vuorovaikutuksen vuoksi on tärkeää nähdä myös ns. tavalliset ihmiset kulttuurin kentässä.

- Konkreettisinä esityksinä strategiaosan sivulle 9: ”Suurin osa aikuisille suunnatuista kulttuuripalveluista toteutuu suomen- ja ruotsinkielisten työväenopistojen kurssitarjonnan (lisäysehdotus) ja helsinkiläisten...”

2. Monien kulttuurien Helsinki

14.12.2011

Sj/3

- työväenopiston johtokunta ehdottaa keskeisten toimenpide-ehdotusten uudelleenjärjestämistä priorisointijärjestykseen seuraavasti: 1. sama, 2. aiempi no 5, 3.pysyy samana, 4. aiempi no 2, 5. aiempi numero 4 ja 6 pysyy samana. Näin mm. alueellisen ja omaehtoisen kulttuurityön merkitys korostuisi.

3. Ympäristö ja kaupunkirakenne

- kokonaisuudessaan hyvä ja tärkeä linjaus.

4. Kulttuuri – kaupungin vetovoima

- työväenopisto on mukana monissa kulttuuritapahtumissa järjestämällä teemoista kurseja ja tuottaen tietoa ihmisille sekä mahdollisuuksia itseilmaisuuksiin eri tavoin.

Lisäksi työväenopisto ehdottaa uutta väliotsikkoa liiteosaan: 3.2.1 Aikuisen taiteen perusopetus, jolloin siitä koottaisiin perustiedot yhteen vastaavasti kuin lasten ja nuorten taiteen perusopetuksesta.

Lisätiedot

Taina Törmä

Raija Lampila

Liitteet

Helsingin kaupungin kulttuuristrategiaehdotus ja liiteosa

Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan pöytäkirjanote

06.09.2011 Pöydälle

Esittelijä

johtava rehtori
Taina Törmä

Lisätiedot

Taina Törmä, johtava rehtori, puhelin: 310 88501
taina.torma(a)hel.fi
Raija Lampila, musiikin johtava opettaja, puhelin: 310 88594
raija.lampila(a)hel.fi

Opetuslautakunta 20.09.2011 § 197

HEL 2011-000969 T 00 01 01

Päätös

Opetuslautakunta päätti antaa seuraavan lausunnon:

Kaupunginvaltuusto päätti strategiaohjelmansa 2009-2012 yhteydessä, että valtuustolle tehdään erillinen kulttuuristrategia v. 2011. Helsingissä on aiemmin valmisteltu kulttuurisuunnitelmat v. 1991-1999 sekä 2001-2010. Tämä asiakirja korvaa nämä strategiat.

Kulttuuristrategiaehdotuksessa on esitetty kulttuurin visio. Visiossa todetaan, että Helsinki on monimuotoinen ja omaleimainen taiteen, luovuuden ja kulttuurin keskus sekä kansainvälisesti kiinnostava kulttuurin edelläkävijä Itämeren alueella. Kulttuuripolitiikan toteutumista ohjaavat arvot ovat kaupungin arvot (asukaslähtöisyys, ekologisuus, oikeudenmukaisuus, taloudellisuus, turvallisuus ja yrittäjämielisyys), joiden lisäksi arvona on myös luovuus.

Kulttuuristrategiaehdotuksen mukaan kulttuuri kuuluu peruspalveluihin. Se on myös osa kansalaisyhteiskuntaa ja vahvistaa yhteisöllisyyttä ja terveyttä. Kulttuuritoiminnassa tulee edistää kestävä kehityksen periaatteen toteutumista. Kulttuuri luo myös taloudellista kasvua.

Strategiaehdotuksen toimenpiteet rajautuvat ensisijaisesti sivistystoimen alaan. Ytimessä ovat taide- ja kulttuuripalveluja tuottavat organisaatiot kaupungissa. Opetuslautakunnan lausunnossa tarkastellaan strategiaehdotusta lähinnä opetustoimen näkökulmasta.

Keskeisinä osiina strategiaehdotuksessa ovat kulttuuri hyvinvoinnin lähteenä, monien kulttuurien Helsinki, kulttuurin merkitys ympäristössä ja kaupunkirakenteessa sekä kulttuuri kaupungin vetovoimana.

Hyvinvointia kulttuuripalveluista -osiossa on lueteltu useita opetustoimea koskevia toimenpiteitä, kuten 7-12-vuotiaiden mahdollisuuksien lisääminen kouluajalla kulttuuri- ja liikuntatoimintaan maksuttoman julkisen liikenteen avulla sekä Kulttuuria kouluihin -ohjelma, jonka tavoitteena on säännöllisten ja helposti lähestyttävien toimintatapojen kehittäminen koulujen ja taidelaitosten välille. Opetusvirasto on ollut mukana tekemässä tätä ohjelmaa, jonka keskeisenä tavoitteena on monipuolistaa koulujen kulttuurikasvatusta. Kulttuuria kouluihin -ohjelma valmistuu syksyllä 2011 ja se jaetaan kaikkiin kouluihin. Lisäksi koulun opetushenkilöstölle tullaan järjestämään koulutusta, jotta ohjelma saadaan eläväksi koulujen arjessa.

Opetuslautakunta on 23.3.2010 (§ 58) ja 14.12.2010 (§ 332) päättänyt koulu- ja oppilaitostilojen maksuttomasta iltapäiväkäytöstä koulu- ja oppilaitostyöpäivinä kello 17.00 saakka. Tämän tarkoituksena on tarjota lapsille ja nuorille nykyistä enemmän harraste- ja kerhomahdollisuuksia omalla asuinalueellaan sekä lisätä koulurakennuksen käyttöastetta. Myös alueiden lasten, nuorten ja aikuisten toiminnalle on avattu vuoden alusta lukien koulujen ovet toiminnan järjestäjien käyttöön iltapäivisin maksutta.

Strategiaehdotuksessa on nuoret ja opetustoimen järjestämä toisen asteen koulutus otettu huomioon melko vähäisesti, vaikka toisen asteen opiskelijat ovat yli 16-vuotiaina ikävaiheessa, jossa kulttuuriin perehtymisen syventäminen, sen kuluttaminen ja sitä tuottaminen ovat otollisia opiskelun kohteita.

Helsingin kaupungin opetustoimi tuottaa myös kulttuurialan ammattilaisia. Ammatillisissa oppilaitoksissa on perustutkintoja, joiden suorittaminen tähtää suoraan kulttuurialan ammatteihin, esimerkkeinä valokuvaajan perustutkinto ja audiovisuaalisen viestinnän perustutkinto. Ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelijan tulee ymmärtää taiteen ja kulttuurin merkitys omassa elämässään ja osata hyödyntää niiden ilmenemismuotoja monikulttuurisessa yhteisössä.

Opiskelijoiden osallistuminen taide- ja kulttuuritapahtumiin ylläpitää ja kehittää koulukulttuurin esteettisiä elementtejä. Opiskelijat oppivat ilmaisemaan ajatuksia, kokemuksia ja tunteita useiden taideaineiden avulla. Elinikäisen oppimisen avaintaitoja taiteeseen ja kulttuuriin liittyen ovat estetiikka, viestintä ja mediaosaaminen sekä aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt luvat erityistehtävälukioille, joissa opetetaan painotetusti mm. ilmaisutaitoa, kuvataidetta, musiikkia, urheilua ja mediaa.

Sekä lukioden että ammatillisten oppilaitosten opetussuunnitelmissa ja tutkintojen perusteissa on tavoitteita, jotka edellyttävät opetusta taide- ja kulttuurialaan liittyvistä aihepiireistä. Lukion opetussuunnitelmassa on useita oppiaineita, jotka ovat joko suoraan taide- ja kulttuurikasvatusta (esimerkiksi musiikki ja kuvataide) tai sisältävät suuressa määrin taide- ja kulttuuriaineita (esimerkiksi historia ja uskonto). Tavoitteena on taide- ja kulttuuriasioiden tuottaminen, nauttiminen ja omaksuminen. Lukioden opetussuunnitelma sisältää sellaisia aihekokonaisuuksia kuin esimerkiksi kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus sekä viestintä- ja mediaosaaminen.

Monien kulttuurien Helsinki -osiossa ei ole mainittu suoranaisesti opetustoimen toimialaan kuuluvia toimenpiteitä. Kulttuuri voi toimia myös syrjäytyneisyyttä helpottavana ja erilaisuutta tulkitsevana sekä hyvinvointia ja terveyttä lisäävänä vaikuttajana kuten Uudenmaan liiton kulttuuristrategiassa 2015 todetaan.

Myös metropolialueen kilpailukykystrategiassa Menestyvä metropoli 2009 tuodaan esiin rakentamisen merkitys (mm. Jätkäsaaren, Kalasataman, Kruunuvuorenrannan ja Östersundomin rantarakentaminen). Helsingin kaupungin elinkeinostrategiassa Yritysmuonteiseksi kumppaniksi vuodelta 2007 puolestaan todetaan mm., että kiinnostava ja rohkea arkkitehtuuri sekä kaupungin

elävöittäminen lisäävät luovien alojen vetovoimaisuutta. Helsingin kaupungin rakennusvalvontaviraston v. 2010 julkaisemassa Helsingin arkkitehtuuripoliittisessa ohjelmassa Apoli korostetaan elämyksellisesti laadukkaan rakentamisen edistämistä myös kaupungin rakennusten kyseessä ollessa.

Lautakunta toteaa, että Helsingin kaupungin koulurakennukset ovat lähtökohtaisesti arkkitehtoonisesti korkeatasoisia, kansainvälisesti arvostettuja rakennuksia, joista osa on myös palkittuja. Lisäksi lautakunta pitää kulttuurin kannalta hyvänä, jos jatketaan edelleen käytäntöä, jossa koulujen investointimäärärahoista käytetään prosentti taidehankintoihin.

Kulttuuri - kaupungin vetovoima -osiossa todetaan mm., että kaikki hallintokunnat osallistuvat maailman designpääkaupunkihanke 2012-hankkeeseen. Opetustoimi osallistuu omalta osaltaan tämän vuoden toteuttamiseen.

Myös keväällä 2012 järjestettävässä Pamaus-kokousten (ent. yliormestarin kokoukset) teemana tulee olemaan kulttuurikasvatus. Koulujen oppilaskuntien esitykset tulevat sisältämään kulttuurikasvatukseen edistämiseen liittyviä hankkeita. Lisäksi oppilaskuntien tekemässä julkilausumassa pyydetään ottamaan kantaa, millainen lasten ja nuorten kulttuurikaupunki Helsinki on ja miten nuoret voivat olla itse aktiivisia kulttuurin kehittäjinä ja tuottajina.

Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina 2012 -juhlavuoden teemat nostetaan esiin sivistystoimen laajana yhteistyönä. Myös esim. Uudenmaan liiton kulttuuristrategiassa 2015 tuodaan esiin kulttuurin merkitys alueen kilpailukyvyyn ja houkuttelevuuden kannalta.

Helsingin tapahtumallisuutta kehitetään erillisen tapahtumastrategian linjausten mukaisesti. Metropolialueen kilpailukykystrategian Menestyvä metropoli mukaan pääkaupunkiseudun kaupungit sopivat vuosittain yhteistyöstä kulttuuri- ja muiden tapahtumien järjestämisestä. Elinkeinostrategiassa Yritysmuoteiseksi kumppaniksi (vuodelta 2007) on jo aiemmin esitetty ajatus Helsingistä tapahtumien kaupunkina.

Lautakunta toteaa strategiaehdotuksesta kokonaisuudessaan, että strategiaehdotus olisi selkeämpi, jos siinä olisi määritelty kulttuurin käsite tarkemmin. Nyt opetustoimen roolin hahmottaminen Helsingin kulttuuritoiminnassa on paikoin hankalaa ja tämä rooli on saattanut tästä syystä jäädä ehdotuksessa tarpeettomankin vähäiseksi. Ehdotuksen s. 7, jossa kerrotaan kulttuuristrategian rajauksista, ei mainita kouluja ja oppilaitoksia lainkaan taide- ja kulttuuripalvelujen tuottajina kaupunkikonsernissa. Lautakunta katsoo, että myös Helsingin kaupungin opetusviraston alaisilla kouluilla ja oppilaitoksilla on tärkeä merkitys taiteen ja kulttuurin osaamisen edistäjänä. Koulut ja

oppilaitokset voivat omassa perustoiminnassaan yhtäältä edistää taiteen ja kulttuurin osaamista ja toisaalta vaikuttaa näiden palvelujen käyttötottumuksiin järjestämällä oppilaille ja opiskelijoille mahdollisuuksia näiden palvelujen käyttöön. Erityisesti toisen asteen koulutuksen merkitys kulttuurin edistäjinä on jäänyt ohueksi.

Lisäksi lautakunta toteaa, että ehdotukselle olisi ollut eduksi, jos siinä olisi todettu systemaattisesti toimenpide-ehdotusten yhteydet muihin asiaan liittyviin strategioihin kuten Uudenmaan liiton kulttuuristrategiaan 2015, metropolialueen kilpailukykystrategiaan vuodelta 2009 sekä Helsingin kaupungin elinkeinostrategiaan vuodelta 2007. Ehdotuksesta puuttuu nyt esim. pääkaupunkiseudun kuntien yhteistyön tarkastelu kulttuuritoiminnassa, jota näkökulmaa metropolialueen kilpailukykystrategiassa painotetaan, samoin kuin sen tarkastelu, mikä merkitys strategiaehdotuksen mukaisilla toimenpiteillä on Uudenmaan maakunnalle.

Esityksellä on merkittäviä terveysvaikutuksia, koska kulttuuri vaikuttaa hyvinvoinnin kautta myös terveyteen. Ehdotukselle olisi ollut eduksi, jos siinä olisi arvioitu toimenpiteiden taloudelliset vaikutukset.

Esittelijä

vs. opetustoimen johtaja
Outi Salo

Lisätiedot

Leena Oulasvirta, laatupäällikkö, puhelin: 310 80563
leena.oulasvirta(a)hel.fi

Liikuntalautakunta 13.09.2011 § 174

HEL 2011-000969 T 00 01 01

Päätös

Liikuntalautakunta päätti antaa Helsingin kaupungin kulttuuristrategia 2012-2017 ehdotuksesta seuraavan lausunnon:

Osana Helsingin kaupungin strategiaohjelmaa vuosille 2009–2012 kaupunginvaltuusto päätti, että kaupunki tekee erillisen kulttuuristrategian valtuuston käsiteltäväksi vuonna 2011.

Tässä lausunnossa otetaan kantaa ensisijaisesti niihin kannanottoihin ja toimenpide-ehdotuksiin, jotka sivuavat tai liittyvät liikuntatoimen toimialaan. Kulttuuristrategia luonnoksessa on 57 toimenpide-ehdotusta ja muutama niistä sivuaa liikunnan toimialaa.

Liikuntavirasto pitää ehdotusta Helsingin kaupungin kulttuuristrategiaksi 2012 – 2017 hyvin ja kattavasti laadittuna sekä painopisteitä hyvin

valittuina. Käsiteltävä kulttuurin kenttä on laaja kirjallisuudesta aina sirkustaiteeseen asti. Liikunta on sisällytetty kulttuurikäsitteen alle. Luonnoksessa todetaan, että liikuntatoimi on käynnistänyt oman strategiatyön, jossa tullaan esittämään liikuntatoimen omia kehittämislinjauksia.

Kulttuuritoiminnalla ja liikuntatoiminnalla on paljon yhteistä. Molemmat ovat osa kansalaisyhteiskuntaa, jossa helsinkiläiset ovat itse keskeisiä toimijoita ja kaupungin roolina on luoda puitteita, aktivoida ja tukea tätä toimintaa sekä täydentää palvelutarjonnassa olevia puutteita. Kulttuuripalvelujen kuten muidenkin kunnallisten palveluiden tuottamistavat ja rahoitustavat ovat muutoksessa. Yhä tärkeämpää on kunnallisen, vapaaehtoistoiminnan ja yksityisen sektorin toimijoiden yhteistyö.

Kaupungin virastojen on sopeutettava lähivuosina toimintansa supistuviin taloudellisiin resursseihin. Tämä asettaa haasteita sille kuinka kulttuuristrategiassa asetetut tavoitteet ja toimenpiteet voidaan toteuttaa. Resurssien supistuessa myös kulttuuripalveluja tarkastellaan kriittisesti.

Kulttuuristrategian toimenpide-ehdotukset

Erityisen kannatettavia ovat lapsia ja nuoria koskevat toimenpide-ehdotukset, joissa esitetään yhteistoimintaa opetustoimen kanssa ja esitetään kehittämistoimenpiteitä koulujen iltapäivätoimintaan ja opetustoimen koulujen tilojen tehokkaaseen käyttöön.

Luonnoksessa esitetyt kasvavan ikääntyvän väestön hyvinvointia ja toimintakykyä edistävät toimenpide-ehdotukset ovat kannatettavia.

Kulttuurin avustustoiminnan toimenpide-ehdotukset, joissa esitetään määrärahojen lisäyksesitykset voi olla vaikea toteuttaa lähivuosina kaupungin kiristyneessä taloudellisessa tilanteessa.

Toimenpide-ehdotus, jossa esitetään uusien asuinalueiden palveluiden tuottamista kolmannen sektorin kautta edellyttää, että alueilla on tiloja näiden järjestöjen käyttöön. Uusien asuinalueiden palvelujen toteuttaminen nykyisillä resursseilla ei ole mahdollista ja se vaatii usein lisäresursseja.

Kulttuurikäytössä olevista vanhoista suojelluista rakennuksista todetaan, että kulttuurihistoriallisesti merkittävien rakennusten pääoma- vuokralle voidaan olla asettamatta tuottotavoitetta (ns. 0-salkku). Näin tulisi myös toimia, koska suojeltujen rakennuksien käyttötarkoitusta on vaikea muuttaa ja vanhat rakennukset edellyttävät jatkuvaa kunnossapitoa. Lähivuosien aikana tulee käynnistää mm.

14.12.2011

Sj/3

liikuntatoimen hallinnoimien olympiarakennusten peruskorjaus. Niiden edellinen peruskorjaus toteutettiin 1990-luvulla.

Toimenpide-ehdotus Jätkäsaaren sataman entisen varastorakennuksen eli Bunkkerin tilojen käyttö opetus-, kulttuuri-, nuoriso ja liikuntatoimen tarpeisiin on kannatettava ehdotus. Bunkkeriin on esitetty opetusviraston koulutiloja, kirjastoa, nuorisotiloja, palloiluhallia ja uimahallia.

Helsingin kehittämistä tapahtumakaupunkina kaupungin tapahtumastrategian mukaisesti ja lupakäytäntöjen yksinkertaistaminen on kannatettava ehdotus.

Strategian liiteosassa kerrotaan, että vuosien 2001-2010 kulttuurisuunnitelmien toimenpiteitä jäi toteutumatta, koska siinä ei asetettu selvää vastuu- ja seurantajärjestelmää ehdotusten toimeenpanosta ja rahoituksesta. Siksi valmisteilla olevan kulttuuristrategian vastuu- ja seurantajärjestelmää tulee tarkentaa.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Lisätiedot

Pekka Jyrkiäinen, suunnittelija, puhelin: 310 87438

Yleisten töiden lautakunta 13.09.2011 § 475

HEL 2011-000969 T 00 01 01

Asia palautettu 30.8.2011

Päätös

Yleisten töiden lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Yleisten töiden lautakunta suhtautuu positiivisesti kaupungin uuteen kulttuuristrategiaan vuosiksi 2012-2017 ja on osaltaan edesauttamassa strategian tavoitteiden saavuttamista myös rakennusviraston toimesta.

Kulttuuristrategian toimenpiteet on rajattu ensisijaisesti kaupungin sivistystoimialaan. Rakennusviraston rooli strategian toimeenpanossa on erityisesti lasten ja nuorten omaehtoisen liikuntakulttuurin mahdollistajana, katu- ja ympäristötaitteen hankkijana, kaupunkilaisten omaehtoisen kaupunkitilan luovan käytön edistäjänä ja kaupungin tapahtumastrategian toimeenpanon osallisena. Rakennusviraston viheralueohjelma, joka valmistuu vuoden 2011 loppuun mennessä, tukee osaltaan kulttuuristrategian tavoitteita.

14.12.2011

Sj/3

30.08.2011 Palautettiin

23.08.2011 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

osastopäällikkö
Osmo Torvinen

Lisätiedot

Pia Rantanen, suunnitteluvastaava, puhelin: 310 38812
pia.rantanen(a)hel.fi

Terveyslautakunta 13.09.2011 § 245

HEL 2011-000969 T 00 01 01

Päätös

Terveyslautakunta päätti antaa ehdotuksesta seuraavan esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

Kulttuuri voidaan määritellä eri yhteyksissä eri tavoin. Ehdotuksessa Helsingin kaupungin kulttuuristrategiaksi 2010 – 2017 kulttuurin käsite nähdään laajana, hyvän ja arvokkaan elämän edellytysten vahvistajana. Ehdotus on monipuolinen ja monitasoinen ja siinä korostetaan erityisesti lapsia, nuoria ja vanhuksia kulttuuripalvelujen kohderyhminä. Terveyslautakunta pitää ehdotuksen laaja-alaisuutta ja korostuksia kannatettavina.

Kulttuuristrategian valmistelussa on kuultu lukuisia eri alojen asiantuntijoita. Kuultuihin tahoihin ei sisälly terveydenhuollon asiantuntijoita, vaikka strategiassa erityisesti korostetaan kulttuurin terveyttä edistäviä vaikutuksia.

Esitetyt kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan yhteiset tavoitteet ovat yhdensuuntaisia terveystoimen tavoitteiden kanssa varsinkin siltä osin, kun ne koskevat elämänlaatua, osallisuutta, yhteisöllisyyttä, henkistä hyvinvointia, syrjäytymisen ehkäisyä, monikulttuurisuuden edistämistä, terveyttä, toimintakykyä ja työssä jaksamista. Kaupungin kulttuuripoliittiset periaatteet liittyvät myös terveyden edistämiseen ja tämän lisäksi peruspalveluihin, kansalaisyhteiskuntaan, kestävään kehitykseen, yhteisöllisyyteen ja taloudelliseen kasvuun. Terveyslautakunta toteaa, että on hyvä että sivistystoimen ja terveystoimen yhteistyön kehittäminen ja vahvistaminen nousee strategiassa yhdeksi merkittäväksi tulevaisuuden haasteeksi.

Terveyslautakunta tähdentää, että kulttuuripalvelujen myönteiset terveysvaikutukset eivät kuitenkaan ole itsestään selviä. Musiikki- ja urheilutapahtumissa, jopa teattereissa saattaa melun taso nousta

vaarallisen korkeaksi. Kaikenikäisten, mutta erityisesti lasten ja nuorten kuulon vaurioituminen on estettävä vähentämällä dB-tasoa ja tarjoamalla käyttöön kuulosuojaimia. Joissakin kulttuuritilaisuuksissa, festivaaleilla ja urheilutapahtumissa voi alkoholilla olla ylikorostunut rooli, koska sen mainostusta, myyntiä ja käyttöä on runsaasti samoin kuin mahdollisuuksia tupakointiin. Näiden aiheuttamien terveysuhkien ja -haittojen vuoksi strategiaan tulee liittää Helsingin kaupungin Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelman ja Savuton Helsinki -ohjelman linjauksia. Erityisesti lasten ja nuorten suojeleminen alkoholilta ja tupakalta olisi näin mahdollista nykyistä paremmin. Periaatteena tulee olla, että kaupunki pyrkii terveyttä edistäviin ratkaisuihin omissa kulttuuri- ja liikuntapalveluissaan sekä yhteistyössä muiden kanssa järjestettävissä projekteissa samoin kun myöntäessään lupia ulkopuolisten tahojen tilaisuuksiin. Alkoholien myynnin ja mainonnan tulee merkittävästi vähentyä nykyisestä tasosta erilaisissa tilaisuuksissa, julkaisuissa ja sponsoroinneissa.

Kulttuuristrategian toimenpiteiden kerrotaan rajautuvan ensisijaisesti kaupungin sivistystoimialan taide- ja kulttuuripalveluihin. Näitä tuottavat kulttuurikeskus, kirjasto, taidemuseo, museo, orkesteri suomenkielinen työväenopisto, Arbis sekä liikuntavirasto ja nuorisoasiainkeskus. Lisäksi otetaan huomioon kulttuurialan tytäryhteisöt ja kaupungin muu taide- ja kulttuurikenttä.

Terveyslautakunta pitää strategian rajaamista välttämättömänä, koska kyseessä on hyvin laaja ilmiö. Yllä mainitusta rajauksesta huolimatta strategia kuitenkin sisältää toimenpide-ehdotuksia, jotka ulottuvat esimerkiksi sosiaali- ja terveystoimeen, opetustoimeen, rakentamiseen, tilahallintoon, kaupunkisuunnitteluun ja työllistämiseen. Rajausten muotoilua olisi tästä syystä tarpeen selkeyttää. Näin voitaisiin lisätä eri tahojen sitoutumista toimenpide-ehdotusten toteuttamiseen.

Terveyslautakunta pitää valittuja strategisia linjauksia onnistuneina. Ne ovat: 1) Hyvinvointia kulttuuripalveluista, 2) Monien kulttuurien Helsinki, 3) Ympäristö ja kaupunkirakenne, 4) Kulttuuri – kaupungin vetovoima. Strategiset linjaukset ja toimenpiteet kuvataan omassa pääluvussaan. Sen otsikko puuttuu sisällysluettelosta kun taas linjauksikohtaiset neljä alalukua näkyvät siellä. Pääotsikon ja alaotsikoiden selkeyttäminen lienee tässä kohtaa tarpeen.

Terveyspalveluja koskevia toimenpide-ehdotuksia on kaksi, joista toinen koskee kulttuurisen vanhustyön vahvistamista ja toinen taiteilijoiden työllistämistä hoitolaitoksiin. Näistä terveyskeskuksella on myönteisiä aikaisempia kokemuksia ja uusia mahdollisuuksia on syytä selvittää. Muiden toimenpide-ehdotusten osalta terveyslautakunta viittaa muihin pyydettyihin lausuntoihin.

Terveyskeskuksessa toteutetaan jatkuvasti erilaisia kulttuuriprojekteja esimerkiksi tarjoten kuvataiteilijoille näyttelytiloja sairaaloissa ja muissa tiloissa sekä työllistäen taiteilijoita projekteihin. Vuodeosastoilla kiertää myös eri tahojen musiikkiryhmiä potilaiden virkistykseksi. Terveyslautakunnan mielestä terveydenhuollossa olisi syytä innovoida myös uusia kulttuurisia avauksia. Tällainen voisi olla esimerkiksi "kulttuuriseteli", jolla potilaan hoitoon sisällytettäisiin kannustamista kulttuuripalvelujen käyttöön osana oman terveyden edistämistä.

Esitetyt toimenpide-ehdotukset ovat monipuolisia ja niitä on runsaasti. Terveyslautakunta kuitenkin ehdottaa seuraavia lisäyksiä: 1) Kulttuuritilojen esteettömyyden varmistaminen, jotta eri tavalla vammaiset sekä ikääntyneet voisivat käyttää yleisiä kulttuuripalveluja yhä paremmin (kohtaan Hyvinvointia kulttuuripalveluista), 2) Virtuaalisen kulttuuritarjonnan lisääminen, jotta palvelut eivät olisi sidottu aikaan ja paikkaan (kohtaan Monien kulttuurien Helsinki), 3) Kaupungin henkilöstön tukeminen kulttuuripalvelujen käyttöön, jolla voitaisiin tukea työssä jaksamista (kohtaan Kulttuuri – kaupungin vetovoima).

Lopuksi terveyslautakunta toteaa, että korkean iän saavuttaneista henkilöstä käytetään strategian liitteessä useita eri termejä: vanhus, seniori, ikäihminen ja ikääntynyt. Luettavuutta parantaisi, jos kyseisestä ryhmästä käytettäisiin aina samaa sanaa.

Terveysvaikutusten arviointi

Tutkimusten mukaan kulttuuritoiminnalla ja taiteella voi olla myönteisiä vaikutuksia ihmisen hyvinvointiin ja terveyteen. Vaikutukset ovat erilaisia eri elämänvaiheissa ja -tilanteissa. Virkistykseen lisäksi eri kulttuurimuodot voivat tukea esimerkiksi terveydeltään heikentyneitä henkilöä kosketuksen säilyttämisessä itsen, toisiin ja ympäristöön. Kulttuurin myönteisiä terveysvaikutuksia voivat uhata tai heikentää esimerkiksi tilaisuudessa tapahtuva tupakointi ja alkoholinkäyttö. Samoin liian voimakas äänentoisto voi aiheuttaa välittömiä fyysisiä vaurioita. Onnistuneessa kulttuuristrategiassa pystytään maksimoimaan kulttuurin myönteiset terveysvaikutukset ja minimoimaan mahdolliset uhat ja haitat.

Käsittely

13.09.2011 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä muutti kokouksessa esitystään seuraavasti:

Lausuntoehdotuksen 4. kappaleen toiseksi lauseeksi lisätään seuraava teksti: "Musiikki- ja urheilutapahtumissa, jopa teatterissa, saattaa melun taso nousta vaarallisen korkeaksi. Kaikenikäisten, mutta erityisesti

lasten ja nuorten kuulon vaurioituminen on estettävä vähentämällä dB tasoa ja tarjoamalla käyttöön kuulosuojaimia."

Terveysvaikutusten arviointikohdan 4. lause korvataan seuraavilla kahdella lauseella:

"Kulttuurin myönteisiä terveysvaikutuksia voivat uhata tai heikentää esimerkiksi tilaisuudessa tapahtuva tupakointi ja alkoholinkäyttö. Samoin liian voimakas äänentoisto voi aiheuttaa välittömiä fyysisiä vaurioita."

23.08.2011 Pöydälle

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Hanna-Leena Nuutinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42662
hanna-leena.nuutinen(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 06.09.2011 § 287

HEL 2011-000969 T 00 01 01

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Lausunto

Kulttuurin näkökulma on kiinteä osa kaupunkisuunnittelua. Monipuolisen kulttuuritoiminnan mahdollistaminen on jatkuvana tavoitteena. Kulttuurilla on keskeinen asema kaupunkirakenteen kehittämisvalinnoissa ja kulttuuri on tärkeä tekijä kaupungin vetovoiman lisäämisessä.

Kaupunkisuunnitteluvirasto edistää osaltaan strategian ympäristö- ja kaupunkirakenne -osiossa esitettyjä toimenpide-ehdotuksia. Kaupunkisuunnittelulautakunta pitää kannatettavana ehdotusta, että mm. uusiin kaupunginosiin: Hernesaareen, Jätkäsaareen, Kalasatamaan, Östersundomiin ja Kruunuvuorenrantaan mahdollistetaan keskeisten kulttuuritoimintojen sijoittuminen. Kulttuuritoiminnot monipuolistavat alueiden palveluita ja tuovat kävijöitä kaupunginosien ulkopuolelta. Parhaimmillaan luodaan edellytyksiä synnyttää kaupunginosille omaleimaiset identiteetit.

Muuttuvien alueiden rakentamisen aikaista väliaikaiskäyttöä suositaan. Tapahtumat ja väliaikaistoiminnot tekevät alueita tunnetuksi ennen

niiden rakentamista ja pitävät alueet elävinä myös rakentamisen eri vaiheissa. Esimerkkeinä ovat Kalasataman ja Länsisataman viime vuosien konsertit ja festivaalit. Kaupunkisuunnitteluvirasto on osaltaan vahvistanut ja tukenut mm. Suvilahdessa ja Jätkäsaarella järjestettävien konserttien järjestelyjä. Erityisen merkittäväksi nousseen vuosittaisen Flow-festivaalin järjestäminen Suvilahdessa on muodostunut jo perinteeksi. Tavoitteena on, että tämäntyyppisten vuosittaisten tapahtumien järjestäminen olisi mahdollista myös tulevaisuudessa.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on teettänyt Suvilahden rakennusten suojelu- ja kehittämisperiaatteista selvityksen, jonka on tarkoitus toimia ohjeena alueen tulevien muutosten suunnittelussa. Kalasataman alueella on käynnissä ympäristötaiteellinen yhteistyöhanke, jonka tavoitteena on tukea väliaikaisen tilanteen kaupunkikuvallista ja kaupunkirakenteellista hallintaa. Hernesaassa vastaavasti on käynnissä risteilymatkailun kehittämishanke, joilla Hernesaarta on tarkoitus kehittää risteilymatkustajien ja kaupunkilaisten vapaa-aika- ja matkailukäyttöön. Lisäksi Hernesaassa on käynnissä kulttuurikäyttöselvitys koskien ns. Fordin taloa. Samassa yhteydessä arvioidaan myös Tanssin talon sijoittumisedellytyksiä.

Kulttuurisesti intensiivinen toiminta muodostaa lähtökohtia uudelle yritystoiminnalle. On puhuttu symbolitaloudesta ja kulttuurisesti intensiivisistä palveluista. Kulttuuri- ja taidealat sijoittuvat mielellään "rosoisiin" ja muuntelukelpoisiin tiloihin. Tästä esimerkkeinä ovat Suvilahden ja vanhempana esimerkkinä Kaapelitehtaan luovien alojen keskittymät sekä kantakaupungin lukuisat luovien alojen pienyritykset. Näiden toimintojen tilatarpeet varmistetaan. Mikäli potentiaalia on, voidaan maankäyttöratkaisujen tukemana tarkoituksellisesti kehittää kulttuurisesti intensiivisiä ympäristöjä, uusimpana esimerkkinä ns. Telakkarannan alue.

Kulttuuri ja siihen liittyvät toiminnot ovat perinteisesti olleet keskustahakuista toimintaa. Ydinkeskustassa kulttuuritoimintojen kehittäminen on painottunut kaupunkilaisten olohuone -tyyppisiä ratkaisuihin, jossa tavoitteena on yhdistää kaupunkilaisten ajanviettoon liittyviä palveluita (esim. kahvilat, oleskelu) ydintoimintoon (esim. museo, kirjasto). Tällaiset toiminnot lisäävät kulttuurin kiinnostavuutta sekä asukkaiden että matkailijoiden silmissä. Esimerkiksi matkailu ja museotoiminta saattavat molemmat hyötyä siitä, että toiminnot ovat toistensa läheisyydessä, jolloin useampi toiminto on kerralla saavutettavissa vähällä vaivalla.

Kulttuuristrategian mukaisesti Guggenheim-museon sijoittumiselle Helsinkiin luodaan edellytykset. Keskeistä on varmistaa museon hyvä

saavutettavuus koko kaupunkiseudulta. Myös keskustakirjaston toteuttamiseen esimerkiksi Töölönlahdelle varaudutaan.

Ydinkeskustan kehittämisen ohella halutaan aiempaa johdonmukaisemmin vahvistaa kulttuuritoimijoiden toimintaedellytyksiä koko kaupungissa ja tukea kaupunginosien paikallista tavoitetta kohottaa rooliaan. Kulttuuritapahtumat ovat tärkeä osa mm. Lähiöprojektin toimintaa tulevalla toimintakaudella. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteistyömallien kehittämiseen, kolmannen sektorin sitouttamiseen ja uusien, kaupunginosien imagoa ja tunnettavuutta nostavien tapahtumien järjestämiseen. Pitkän aikavälin tavoitteena on kehittää esikaupunkialueiden alakeskuksia, solmukohtia tarjonnaltaan nykyistä monipuolisemmiksi alueiksi. Näin tuetaan parhaiten saavutettavien paikkojen hyödyntämistä verkostokaupunki-ajatuksen mukaisesti. Täydennysrakennettaessa kaupunkia on mahdollista toteuttaa alueille kaupunkitaidetta tai julkista taidetta, millä vaikutetaan osaltaan kaupunginosien elinympäristön laatuun.

Kaupunkisuunnitteluvirasto edistää osaltaan World Design Capital 2012 toimenpiteitä ja hankkeita. Kärkihankkeena on Unioninkadun akselin roolin kohottaminen ja siihen liittyvät toimenpiteet, joita edistetään yhdessä muiden hallintokuntien kanssa. Tavoitteena on nostaa esiin tämä historiallisesti merkittävä kaupunkiakseli korostamalla sen kulttuurista merkitystä osana kaupunkilaisten yhteistä kokemusta.

Käsittely

06.09.2011 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Merkittiin, että esittelijä muutti päätösehdotuksen lausunnon toisen kappaleen toisen virkkeen kuulumaan seuraavasti:
Kaupunkisuunnittelulautakunta pitää kannatettavana ehdotusta, että mm. uusiin kaupunginosiin: Hernesaareen, Jätkäsaareen, Kalasatamaan, Östersundomiin ja Kruunuvuorenrantaan mahdollistetaan keskeisten kulttuuritoimintojen sijoittuminen.

Virke kuului aiemmin: Kaupunkisuunnittelulautakunta pitää kannatettavana ehdotusta, että uusiin kaupunginosiin: Hernesaareen, Jätkäsaareen, Kalasatamaan sekä Östersundomiin mahdollistetaan keskeisten kulttuuritoimintojen sijoittuminen.

Esittelijä

yleiskaavapäällikkö
Markku Lahti

Lisätiedot

Rikhard Manninen, toimistopäällikkö, puhelin: 310 37160
rikhard.manninen(a)hel.fi

14.12.2011

Sj/3

Nuorisolautakunta 01.09.2011 § 71

HEL 2011-000969 T 00 01 01

Päätös

Lautakunta päätti antaa ehdotuksesta kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

Helsingin kulttuuristrategia on osa valtuuston linjaamaa strategiaohjelmaa vuosille 2009–2012. Kulttuuristrategian valmistelusta on vastannut kulttuurikeskus muiden hallintokuntien sekä kulttuuritoimijoiden osallistuessa strategian valmisteluun. Kulttuurikeskus pyysi hallintokunnilta näkemyksiä strategian sisällöstä ja nuorisoasiainkeskus vastasi esittämällä näkemyksiään nuorten kulttuurikäsitteistä, kulttuuriharrastuksista ja toimintaympäristön muutoksista. Kulttuuristrategian valmistelun eri vaiheissa virasto teki runsaasti teksti- ja toimenpide-ehdotuksia sekä laskelmia kustannusvaikutuksista kulttuurikeskuksen käyttöön.

Strategian valmistelussa nuorisoasiainkeskus korosti toisaalta kulttuurin merkitystä nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja kasvun mahdollistajana, toisaalta nuorten merkitystä kulttuurin uudistajina, etenkin jatkuvassa liikkeessä olevan kaupunkikulttuurin ja -tilan muokkaajina. Nuorten nähtiin toimivan sekä kulttuurin kuluttajina että sen synnyttäjinä. Sisällöllisinä teemoina korostettiin mm. populaarikulttuurin, verkkomaailman sekä kulttuurikeskuksen ja muiden hallintokuntien yhteistyön merkitystä. Muina teemoina nousivat esiin osallisuus, valtakunnallisuus, alueellisuus ja perhenäkökulma. Eriytyistä huolta kannettiin kansalaisyhteiskunnan näkökulman jäämisestä syrjään strategian valmistelussa.

Nyt käsittelyssä olevassa strategiaehdotuksessa ”kulttuurin käsite nähdään laajan, hyvän ja arvokkaan elämän edellytysten vahvistajana”. Nuorisoasiainkeskuksen mukaan tuo yleisnäkemys sekä strategian kaupunkilaisten roolia korostava ote ovat oikean suuntaiset. Kaupunkilaiset nähdään kulttuurisina toimijoina, jotka osallistuvat kulttuurielämään kulttuurin synnyttäjinä ja käyttäjinä. Strategiassa korostetaan alueellisen kulttuuritoiminnan merkitystä sekä erilaisten tilojen, mm. koulujen, saamista kulttuurin käyttöön. Kulttuurin merkitystä alueiden eriarvoistumiskehityksen ehkäisijänä voisi korostaa vieläkin enemmän.

Kaikkien kulttuuripalvelujen kehittämisessä on syytä korostaa kaupunkilaisten aktiivisen osallistumisen ja vaikuttamisen merkitystä. Strategiassa erikseen mainittujen monikulttuuristen ja uusien

asuinalueiden kulttuuripalvelujen kehittämisessä olisi syytä vahvistaa eri toimijoiden osallistumista tilojen ja alueiden suunnitteluun.

Monimuotoisen Helsingin rakentamisessa ja kotouttamisen edistämiseksi kaupungin hallintokuntien tehtävänä on tukea ja avustaa maahanmuuttajataustaisten järjestöjen ja ryhmien kulttuurista toimintaa sekä luoda edellytyksiä kantaväestön ja uussuomalaisien kohtaamiselle. Tarvittaessa kaupunki käyttää myönteisen erityiskohtelun periaatetta tukeakseen monimuotoisen ja suvaitsevan Helsingin rakentamista.

Nuorisoasiainkeskuksen mielestä kynnystä taiteen perusopetuksen, jossa alueellinen eriarvoistuminen näkyy selvästi, ja muun kulttuurisen nuorisotyön välillä tulisi madaltaa. Kulttuurin vaikutus nuorten hyvinvointiin ja nuorten kulttuuriset tarpeet otetaan huomioon strategian eri osioissa, myös lasten- ja nuortenkulttuuriin erikoistuneen luvun ulkopuolella. Nuorten kannalta tärkeä kaupunkitilan uudenlainen käyttö nähdään vahvana osana tulevaisuuden Helsinkiä ja katu- ja ympäristötaide osana kaupunkikuvaa. Strategiassa mm. ehdotetaan tyhjänä olevien tilojen ja välitilassa olevien rakennusalueiden joustavaa käyttöä kaupunkilaisten omaehtoisen toiminnan areenoina. Luvalliset graffitit nähdään osana kaupunkitaidetta ja strategiassa nostetaan esiin muitakin nuorisokulttuureita, kuten skeittaus ja parkour. Kulttuurinen nuorisotyö nähdään eri taiteenlajien kokeilun tai pitkäkestoisen harrastamisen mahdollistajana ja kulttuurin keinoin vaikuttamisena. Strategiassa korostetaan alueellisten nuorisotalojen, toimintakeskusten ja erityistoimipaikkojen merkitystä helsinkiläisten nuorten elämässä.

Strategian osiossa Ruotsinkielinen Helsinki voitaisiin mainita nuorisoasiainkeskuksen ruotsinkielinen toiminta työväenopiston ja opetusviraston rinnalla. Ruotsinkielisellä nuorisotyöyksiköllä (Helsingfors svenska ungdomsarbetsenhet) on vilkasta, verkostoitunutta ja nuorien osallistumista tukevaa kulttuurista nuorisotyötä.

Nuorisoasiainkeskuksen näkemyksen mukaan kulttuuristrategia vahvistaa nuorten hyvinvoinnin edellytyksiä Helsingissä ja parhaimmillaan vaikuttaa myönteisesti myös helsinkiläiseen nuorisotyöhön ja nuorten toimintaan. Nuorisoasiainkeskus kannattaa vahvasti sitä, että lapset ja nuoret voivat osallistua ja vaikuttaa omien fyysisten ympäristöjensä suunnitteluun. Vapaan kaupunkitilan luovaa käyttöä mm. kaupunkiviljelyssä, erilaisissa tapahtumissa sekä katu- ja ympäristötaiteessa toteuttavat hankkeet ovat erittäin kannatettavia. Nuorisoasiainkeskuksen asiakaskuvakyselyssä elokuvat ovat ensimmäisenä nuorten suosikkilistalla. Myös tanssin harrastaminen on lisääntynyt ja monipuolistunut eri toimipaikoissa. Strategiassa elokuvien

ja tanssin laajentaminen on hyvin esillä ja näin vastaa nuorten toiveisiin.

Kulttuuristrategiassa painotetaan kulttuurin yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Helsinki noudattaa kulttuuripalveluja kehittäessään kulttuuripoliittisia periaatteita, joiden mukaan kulttuuri kuuluu peruspalveluihin, on osa kansalaisyhteiskuntaa ja kestävää kehitystä sekä vahvistaa yhteisöllisyyttä, edistää terveyttä ja luo taloudellista kasvua. Näistä kuudesta periaatteesta nuorisoasiainkeskus näkee kulttuurin taloudellisen merkityksen laajemmin kuin vain taloudellisen kasvun luojana ja korostaa ensisijaisesti kulttuuriin liittyvää taloudellista liikkumavaraa sekä sen tarjoamia toimintamahdollisuuksia pienryrittäjille ja kulttuurin eri toimijoille. Strategian tulisi valmistaa tietä yhteiskunnallisille yrityksille ja osuuskuntamuotoisille hankkeille, jotka monimuotoistavat kulttuurin kenttää ja synnyttävät työmahdollisuuksia kulttuurin tekijöille ja taiteilijoille.

Kulttuuristrategiassa nousevat vahvasti esiin erilaiset kumppanuudet, monikulttuurisuus, liikunta, terveys, digitaalinen maailma ja kansainvälisyys. Nuorisoasiainkeskus tukee vahvasti olemassa olevin kumppanuuksien ja hallintokuntien yhteistyön tiivistämistä ja vahvistamista. Uusien kumppanuuksien ja luovien konseptien rakentaminen on haaste kaupungin hallintokunnille. Monipuolisia kumppanuuksia tulee edelleen vahvistaa ennakkoluulottomasti. Erilaiset järjestöt ja toimintaryhmät ovat tärkeitä kaupungin kulttuurisen elinvoimaisuuden kehittämisessä. Mm. kirjastot, työväenopisto, museot, teatterit, orkesterit, koulut, liikunta ja nuorisotyö voivat parhaimmillaan rakentaa siltoja yli erilaisten rajojen.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman (Lasu) hengessä yhteisstrategioiden toteuttamista olisi syytä korostaa entistä vahvemmin. Nuorilla tulisi olla mahdollisuus kulttuuriharrastusten kokeiluihin ja pitkäkestoiseen harrastustoimintaan omalla asuinalueellaan nuorisotalojen lisäksi kouluissa ja alueen muissa yhteistiloissa (esim. asukastilat ja taloyhtiöiden kerhohuoneet). Erilaisille järjestöille ja yhteisöille tulisi luoda mahdollisuuksia erityisesti varhaisnuorten harrastustoiminnan toteuttamiseen.

Erityistä huomioitavaa

- Strategiaehdotuksessa painotetaan toimenpiteiden rajaamista ensisijaisesti kaupungin sivistystoimialaan ja sen tulevaisuuteen. Kulttuuri ja sivistys eivät kuitenkaan jalkaudu ilman vahvaa yhteistyötä myös sivistystoimialan ulkopuolelle jäävien keskeisten toimijoiden kanssa. Esim. avoimen ja vapaan kaupunkitilan ennakkoluulottomassa käytössä monet toimijat, kuten kaupunkisuunnittelu, tilakeskus,
-

rakennusvirasto ja tapahtumayksikkö ovat myös tärkeitä yhteistyökumppaneita.

- Strategiassa mainitaan kulttuurikeskuksen avustusmäärärahojen kasvattamisen tarve. Kulttuurisia avustuksia jaetaan kuitenkin myös muissa hallintokunnissa ja näissä on siihen tarvittavaa kulttuurista osaamista. Nuorisoasiankeskus toivookin, että kaupungin kulttuurisia avustuksia käsitellään kokonaisuutena, käytäntöjä yhtenäistetään ja kulttuurikeskuksen ja muiden hallintokuntien yhteistoimintaa lisätään avustusten koordinoinnissa. Nuorisoasiankeskus tukee useita satoja nuorten järjestöjä ja toimintaryhmiä. Mm. Sponssi mahdollistaa nuorten kulttuuriryhmien ja omaehtoisen toiminnan tukemisen joustavasti. Avustuksia tulisi lisätä kulttuuristrategian hengen mukaisesti kaupunkilaisten, myös nuorten oman kulttuuritoiminnan toteuttamiseen.
- Strategian liiteosassa tuodaan esiin, että aikaisempien kulttuurisuunnitelmien toimenpiteitä jäi toteutumatta, koska siinä ei asetettu selvää vastuu- ja seurantajärjestelmää ehdotusten toimeenpanosta ja rahoituksesta. Nyt käsittelyssä olevassa kulttuuristrategiassa ei vastuu- ja seurantajärjestelmiä aseteta aina selkeästi. Ehdotamme, että toimenpide-ehdotusten toteuttajatahot nimetään.

Kulttuuristrategia on ansiokas kokonaisuus ja siihen on koottu kattavasti tietoa Helsingin kulttuurielämästä, mutta sen kokonaisrakennetta voisi selkeyttää huomattavasti. Strategia ja sen liiteosa menevät päällekkäin ja aiheuttavat sekavuutta, jolloin strategian ja sen liiteosan käyttötarkoitukset jäävät epäselviksi.

Lopuksi nuorisoasiainkeskus haluaa painottaa, että kulttuuristrategian tulee ensisijaisesti ohjata monipuolisen ja monimuotoisen kaupunkikulttuurin rakentamista, jossa kuntalaisilla, myös nuorilla on keskeinen rooli. Kaupungin tulee rakentaa ennakkoluulottomasti kumppanuuksia, edistää kulttuuripoliittisten periaatteiden toteutumista käytännössä, suunnata avustusmäärärahoja myös nuorten järjestöille ja ryhmille sekä vahvistaa kaupungin monikulttuurista ilmapiiriä.

Käsittely

01.09.2011 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Perälä Erkki: Poistetaan lausunnon kohta 16: "Strategian mukaan Helsinkiin tullaan rakentamaan uusia monumentaalisia kulttuuriseen toimintaan tarkoitettuja rakennuksia, kuten tanssin talo, keskustakirjasto ja Guggenheim-museo. Nämä ovat toki tärkeitä, mutta nuorisoasiainkeskusta arveluttaa, onko kaikkien rakentaminen

14.12.2011

Sj/3

taloudellisesti järkevää ja mahdollista toteuttaa kulttuuristrategian aikavälillä 2012–2017?"

Kannattajat: Tiihonen Tuomas

Vastaehdotus:

Perälä Erkki: Lisätään ennen lausunnon kohtaa 8 kappale:

"Nuorisoasiainkeskuksen mielestä kynnystä taiteen perusopetuksen, jossa alueellinen eriarvoistuminen näkyy selvästi, ja muun kulttuurisen nuorisotyön välillä tulisi madaltaa."

Kannattajat: Tiihonen Tuomas

Esittelijä

osastopäällikkö
Leena Ruotsalainen

Lisätiedot

Leena Ruotsalainen, osastopäällikkö, puhelin: 89120
leena.ruotsalainen(a)hel.fi
Laurio-Mäkinen Ulla, toimistopäällikkö, puhelin: 310 70137
ulla.laurio-makinen(a)hel.fi

Sosiaalilautakunta 30.08.2011 § 332

HEL 2011-000969 T 00 01 01

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle kulttuuri- ja kirjastolautakunnan 17.5.2011 hyväksymästä ehdotuksesta Helsingin kaupungin kulttuuristrategiaksi 2012 – 2017 seuraavan sisältöisen lausunnon:

Yleistä

Lausunnolla olevassa Helsingin kulttuuristrategiassa 2012–2017 kulttuurin käsite nähdään laajana ja kulttuurille osoitetaan tehtävä hyvän ja arvokkaan elämän edellytysten vahvistajana. Sosiaalilautakunta pitää hyvinä kohdissa "Kulttuuripolitiikan tavoitteet" ja "Helsingin kulttuuripoliittiset periaatteet" esitettyjä periaatteita ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita, jotka pyrkivät parantamaan helsinkiläisten hyvinvointia, toimintakykyä sekä osallisuutta kulttuurin ja liikunnan keinoin. Kulttuuri- ja liikuntapalvelut nähdään osana kaupungin peruspalveluja. Kulttuuripolitiikan näkökulmaa tarvitaan myös kaupungin elinkeinopolitiikan, sosiaalipolitiikan, opetuksen, ympäristöpolitiikan ja kaupunkisuunnittelun alueilla. Asukkaiden omaehtoisen

kulttuuritoiminnan edistämiseen tulisi etsiä uusia toimintatapoja hallintokuntien, järjestöjen ja asukkaiden yhteistyönä.

Kohtaa "Kulttuuristrategian rajaukset" tulee tarkentaa. Ehdotuksessa todetaan, että kulttuuristrategian toimenpiteet rajautuvat ensisijaisesti kaupungin sivistystoimialaan ja sen tulevaisuuteen. Toisaalta siinä todetaan, että kulttuuripalveluilla on yhteys kaupungin muiden toimialojen palveluketjuihin sekä strategiaan linjauksiin ja metropolialueen kehittämiseen. Myös esitetyt toimenpiteet kohdistuvat osittain muiden hallintokuntien toimintaan. Sosiaalilautakunnan näkemyksen mukaan tulee selkeämmin ilmaista, että kyseessä on kaupungin yhteinen kulttuuristrategia. Jatkotyönä on hyvä laatia konkreettinen toimenpideohjelma tärkeimmille kärkihankkeille.

Hyvinvointia kulttuuripalveluista

"Hyvinvointia kulttuuripalveluista" on sosiaalitoimen näkökulmasta kulttuuristrategian tärkein kokonaisuus, johon sisältyviä linjauksia sosiaalilautakunta pitää pääosin hyvinä. Palvelujen tarkastelu elinkaarinäkökulmasta luo hyvän lähtökohdan toimenpiteille, koska myös sosiaalipalvelut on organisoitu elinkaariajattelun mukaisesti. Yhteistyön lisääminen hallintokuntien ja kolmannen sektorin kesken sekä kansalaisyhteiskunnan vahvistaminen vastaavat ja tukevat sosiaalitoimen palvelustrategisia linjauksia. Kulttuurisen sosiaalityön merkitys perinteisen sosiaalityön rinnalla avaa ovia uusille sosiaalityön innovaatioille.

Sosiaalilautakunta pitää hyvänä toimenpiteitä alle kouluikäisten lasten lähikulttuuripalvelujen lisäämiseksi ja taidekasvatuksen aseman vahvistamiseksi. Varhaiskasvatuksella on ainutlaatuinen rooli kulttuurin ja erityisesti lastenkulttuurin kantajana, välittäjänä ja luovana uudistajana.

Sosiaalilautakunta pitää hyvänä toimenpiteitä, joilla lisätään kouluikäisten ja nuorten mahdollisuuksia maksuttomiin tai hyvin edullisiin kulttuuriharrastuksiin. Lastensuojelun kannalta merkittävimpiä ovat sellaiset toimintatavat, joilla tavoitetaan syrjäytymisvaarassa olevat lapset ja nuoret. Tällaisesta toiminnasta on hyvä esimerkki Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman (LASU) kärkihankkeisiin kuuluva Kulttuuria kouluihin -hanke. Koulujen kautta kulttuuritoiminta tavoittaa jokaisen perheen sosio-ekonomisesta tilanteesta huolimatta. Myös koulupäivän jälkeen järjestettävän harrastetoiminnan kehittäminen sekä maksuton liikkuminen koulupäivän aikana ovat kannatettavia toimenpide-ehdotuksia.

Aikuisväestön kannalta merkittävimpiä toimenpiteitä ovat kulttuurin avulla tapahtuva yhteisöllisyyden vahvistaminen ja syrjäytymisen ehkäisy. Sosiaalitoimen monet asiakasryhmät ovat vaarassa syrjäytyä

kulttuuritarjonnasta joko taloudelliseen tilanteeseen tai elämäntilanteeseen liittyvien rajoitusten takia. Ehdotuksessa ei erityisryhmien, kuten vammaisten henkilöiden tai päihdekuntoutujien tarpeita ole nostettu esiin muuten kuin toteamalle, että kulttuuripalvelut tulee tuottaa esteettömyyden periaatetta noudattaen.

Sosiaalilautakunnan näkemyksen mukaan kulttuuristrategian kohtaan ”Hyvinvointia kulttuuripalveluista” tulee lisätä toimenpide, joka sisältää kulttuuri- ja liikuntapalvelujen kehittämisen aikuisille suunnatuissa sosiaalipalveluissa. Tämä edistäisi kaikkien oikeutta taidekokemuksiin.

Sosiaalilautakunta pitää hyvänä ehdotusta yhteistyön lisäämisestä kulttuurisen vanhustyön kentällä toimivien tahojen välillä. Helsingissä kaupungin eri virastot, taiteilijat, taidelaitokset ja -koulut, vapaan sivistystyön toimijat, kolmannen sektorin järjestöt ja organisaatiot, seurakunnat sekä vapaaehtoiset edistävät toiminnallaan eri tavoin ikäihmisten hyvinvointia.

Sosiaalilautakunta pitää hyvänä ehdotusta taiteilijoiden työllistämisestä hyvinvointipalveluissa. Tällöin on kuitenkin selkeästi määriteltävä ero taiteen ja terapian välillä. Sosiaalitoimen ostopalvelutuottajien piirissä, esimerkiksi Diakonissalaitoksella on jo pitkään käytetty taidetta osana toimintaa ja kehitetty siihen liittyvää teoreettista ajattelua. Ehdotukseen tulisi lisätä myös muiden kulttuurialan ammattiryhmien työllistäminen, esimerkkinä kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet henkilöt. Lisäksi taiteilijoita tulisi työllistää kaikkiin sosiaalipalveluihin, ei vain hoivakoteihin ja päiväkoteihin.

Monien kulttuurien Helsinki

Kulttuuristrategian kohtaan ”Monien kulttuurien Helsinki” sisältyvät asukastoimintaa, kieliryhmiä ja monikulttuurisuutta koskevat linjaukset ovat sosiaalitoimen näkökulmasta keskeisiä. Sosiaalilautakunta pitää hyvänä toimenpiteitä, joilla vahvistetaan kulttuuristen vähemmistöjen mahdollisuuksia harjoittaa omaa kulttuuriaan ja edistetään yhteisten kulttuurihankkeiden syntymistä kaupungin eri alueilla. Sosiaalilautakunta pitää hyvänä myös kulttuuristrategian linjausta, jonka mukaan nykyisen kaltaisia, kaupungin yksinomaisella vastuulla olevia alueellisia kulttuuritaloja ei enää suunnitella, vaan niiden vastapainoksi tuetaan muita toimijoita ja lisätään mm. järjestöavustuksia. Sosiaalilautakunta pitää myös tärkeänä, että kulttuurisetelien käyttöönottoa kokeillaan vapaaehtoistoiminnan tukemiseksi.

Maksuton tai edullinen kulttuuritarjonta on merkittävää monelle helsinkiläiselle, koska noin 10 % asukkaista joutuu turvautumaan toimeentulotukeen. Sosiaalilautakunta pitää hyvänä, että

kulttuuristrategiassa korostetaan riittävän kattavan kirjastoverkon tarvetta, koska kirjastot mahdollistavat paikallistason yhteistyön edistämisen. Lisäksi on ilahduttavaa, että kirjastot nähdään myös asukkaiden sosiaalisen kohtaamisen areenoina. Sen sijaan kulttuuristrategiassa ei ole otettu kantaa siihen, tulisiko kirjastojen sijoittelulla pyrkiä tukemaan erityisesti niitä asuinalueita, joissa asuu enemmän syrjäytymisvaarassa olevia palvelun käyttäjiä.

Käsittely

30.08.2011 Ehdotuksen mukaan

Merkittiin, että esittelijä lisäsi päätösehdotuksensa Hyvinvointia kulttuuripalveluista -nimisen luvun ensimmäisen kappaleen loppuun seuraavan tekstin: Kulttuurisen sosiaalityön merkitys perinteisen sosiaalityön rinnalla avaa ovia uusille sosiaalityön innovaatioille.

Päätös syntyi kahden äänestyksen jälkeen.

1. Vastaehdotus:

Ingervo Sirkku: Esitän, että esittelijän päätösehdotuksen Monien kulttuurien Helsinki -nimisen luvun ensimmäisen kappaleen loppuun lisätään seuraava virke:

Sosiaalilautakunta pitää myös tärkeänä, että kulttuurisetelien käyttöönottoa kokeillaan vapaaehtoistoiminnan tukemiseksi.

Kannattajat: Vesikansa Sanna

2. Vastaehdotus:

Ingervo Sirkku: Esitän, että esittelijän päätösehdotuksen Hyvinvointia kulttuuripalveluista -nimisen luvun kolmannen kappaleen ensimmäinen virke muutetaan kuulumaan seuraavasti:

Sosiaalilautakunta pitää hyvänä toimenpiteitä, joilla lisätään kouluikäisten ja nuorten mahdollisuuksia maksuttomiin tai hyvin edullisiin kulttuuriharrastuksiin.

Kannattajat: Vesikansa Sanna

1. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Esitän, että esittelijän päätösehdotuksen Monien kulttuurien Helsinki -nimisen luvun ensimmäisen kappaleen loppuun lisätään seuraava virke: Sosiaalilautakunta pitää myös tärkeänä, että kulttuurisetelien käyttöönottoa kokeillaan vapaaehtoistoiminnan tukemiseksi.

14.12.2011

Sj/3

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 5

Gunvor Brettschneider, Andreas Helminen, Jouko Kajanoja, Sanna Vesikansa, Sirkku Ingervo

Tyhjä-äännet: 5

Terhi Mäki, Tuomas Nurmela, Sara Paavolainen, Tuula Kuusinen, Olli Valtonen

Poissa-äännet: 1

Mikko Virkamäki

Suoritettussa äänestyksessä Sirkku Ingervon vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 5 - 0, 5 tyhjää, 1 poissa.

2. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Esitän, että esittelijän päätösehdotuksen Hyvinvointia kulttuuripalveluista -nimisen luvun kolmannen kappaleen ensimmäinen virke muutetaan kuulumaan seuraavasti: Sosiaalilautakunta pitää hyvänä toimenpiteitä, joilla lisätään kouluikäisten ja nuorten mahdollisuuksia maksuttomiin tai hyvin edullisiin kulttuuriharrastuksiin.

Jaa-äännet: 1

Olli Valtonen

Ei-äännet: 5

Gunvor Brettschneider, Andreas Helminen, Jouko Kajanoja, Sanna Vesikansa, Sirkku Ingervo

Tyhjä-äännet: 4

Terhi Mäki, Tuomas Nurmela, Sara Paavolainen, Tuula Kuusinen

Poissa-äännet: 1

Mikko Virkamäki

Suoritettussa äänestyksessä Sirkku Ingervon vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 5 - 1, 4 tyhjää, 1 poissa.

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Tuula Vesanen, strategiapäällikkö, puhelin: 310 43377
tuula.vesanen(a)hel.fi

HEL 2011-000969 T 00 01 01

Päätös

Kaupunginmuseon johtokunta päätti antaa ehdotuksesta Helsingin kaupungin kulttuuristrategiaksi 2012-17 seuraavan lausunnon:

Johtokunta toteaa, että laadittu kulttuuristrategia antaa varsin hyvän kuvan kaupungin monipuolisesta ja merkitykseltään erittäin painavasta kulttuurin kentästä. On kiitettävää, että valtuuston hyväksymässä strategiaohjelmassa on haluttu painottaa erityisen kulttuuristrategian laatimista. On tärkeää, että kulttuurin merkitys yhtenä kaupungin menestystekijöistä on huomattu ja että kulttuuripalveluiden kehittymisedellytykset turvataan myös taloudellisesti tiukkoina aikoina.

Kaupunginmuseo on ollut mukana strategian valmistellussa yhtenä kuultuna toimijana. Osa museon esittämistä muutosehdotuksista ja strategian täydennyksistä onkin kiitettävästi otettu huomioon, mutta ilmeisesti strategian rakenteesta johtuen liiteosassa kulttuuritoimijoiden kenttää ja kulttuurin monimuotoisuutta kuvaavassa luvussa 4 ei valitettavasti ole otettu mukaan pääkaupunkiseudun erittäin merkittävää museokenttää.

Johtokunta esittääkin, että strategian lukuun 4 Monimuotoinen Helsinki liitetään alla oleva tai sitä vastaava tiivis kuvaus otsikolla "Museoiden Helsinki":

Helsinki on Suomen museopääkaupunki. Kansalliset muistiorganisaatiot ovat keskittyneet Helsinkiin ja kaikki valtakunnalliset museot (Kansallismuseo, Luonnontieteellinen keskusmuseo sekä Valtion taidemuseon kohteet Ateneum, Kiasma ja Sinebrychoff) sijaitsevat kaupungissa. Suomen 17 valtakunnallisesta erikoismuseosta seitsemän sijaitsee Helsingissä: Designmuseo, Suomen rakennustaiteen museo, Suomen valokuvataiteen museo, Suomen Urheilumuseo, Tekniikanmuseo, Teatterimuseo ja Sotamuseo. Lisäksi maailmanperintökohde Suomenlinnan alueella toimivat museot muodostavat oman kokonaisuutensa. Kaupungin omilla Helsingin kaupunginmuseolla ja Helsingin taidemuseolla on useita toimipisteitä eri puolilla kaupunkia. Lisäksi Helsingin museokenttää rikastuttavat lukuisat erikoismuseot sekä paikallisten yhteisöjen perustamat, pienet museot, joista monia ylläpidetään sivutoimisesti tai täysin vapaaehtoisin voimin.

Kaikkiaan Suomen noin 1000 museokohteesta Helsingissä sijaitsee reilut 70. Näistä kaksi kolmasosaa on päätoimisesti hoidettuja. Yhdessä pääkaupunkiseudun muiden merkittävien museokohteiden, kuten Espoon museokeskus WeeGeen kanssa museot monipuolistavat kaupungin kulttuuritarjontaa ja lisäävät sen vetovoimaa.

Korkeatasoiset, ammatillisesti hoidetut 100-vuotias Helsingin kaupunginmuseo ja 1970-luvulla perustettu Helsingin taidemuseo kuuluvat omien museosektoriensa kärkiryhmään Suomessa ja ovat kansainvälisesti arvostettuja toimijoita. Kaupunginmuseo tallentaa, vaalii ja jakaa tietoa sekä tuo eri tavoin esille Helsingin kaupungin henkistä ja aineellista kulttuuriperintöä sekä kulttuuriympäristöä. Taidemuseo vastaa kaupungin kuvataidepolitiikasta ja taidemuseotoiminnasta. Molemmilla museoilla on myös museolakiin ja -asetukseen perustuvia alueellisia tehtäviä: kaupunginmuseo toimii Keski-Uudenmaan maakuntamuseona ja taidemuseo Uudenmaan aluetaidemuseona. Tehtävänä on mm. tukea alueen museotoimintaa tarjoamalla asiantuntija-apua ja ohjausta pienille museoille.

Museokäynnit helsinkiläisissä päätoimisesti hoidetuissa museoissa muodostavat merkittävän osan kaikista Suomen museokäynneistä. Niissä oli vuonna 2009 lähes 2 miljoonaa kävijää (koko Suomessa hieman yli 5 miljoonaa käyntiä). 25,4 % käynneistä tehtiin valtakunnallisiin museoihin: Luonnontieteelliseen keskusmuseoon, Suomen kansallismuseoon ja Valtion taidemuseoon. Eniten käyntejä oli Valtion taidemuseoon, kaikkiaan 584 979, joista Ateneumin 380 308 kävijää muodostavat suurimman osan. Suomen kansallismuseon kaikkien museoiden kävijämäärä oli 538 940. Luonnontieteellisessä keskusmuseossa vieraili 165 147 kävijää.

Helsingin kaupunginmuseon toimipisteissä vieraili ennätyselliset 171 351 kävijää vuonna 2009. Taidemuseossa oli 120 666 kävijää. Molemmat kaupungin omista museoista kuuluvat maamme suosituimpiin museoihin.

15 kävijämääriltään suosituinta museota pääkaupunkiseudulla:

Kävijät yht.2009

Ateneumin taidemuseo, Helsinki	380 308
Nykytaiteen museo Kiasma, Helsinki	173 984
Helsingin kaupunginmuseo	171 351
Luonnontieteellinen museo	159 773
Helsingin kaupungin taidemuseo	120 666
Kansallismuseo, Helsinki	97 454
EMMA, Espoon modernin taiteen museo	73 200
Designmuseo, Helsinki	71 396
Suomen Kellomuseo, Espoo	57 653
Espoon kaupunginmuseo yht.	53 346
Leikkilinna - Suomen lelumuseo, Espoo	50 000
Päivälehdän museo, Helsinki	45 000
Helinä Rautavaaran museo, Espoo	37 363

14.12.2011

Sj/3

Postimuseo 35 282

Seurasaaren ulkomuseo, Helsinki 34 278

Lähde: Suomen museotilasto 2009 ja Helsingin kaupunginmuseo.

Helsinkiläiset museot ovat kehittyneet ja kehittyvät edelleen omaa perustehtäväänsä korkeatasoisesti hoitaviksi, monipuolisiksi kulttuuritapahtumapaikoiksi ja kansalaisten olohuoneiksi. Ne heijastavat toiminnassaan yleisestikin museoiden kulttuuriroolin ja palvelutehtävän muutosta ottaessaan kulttuurin kuluttajien moninaiset tarpeet ja odotukset huomioon toiminnassaan.

Kaupunginmuseon johtokunta yhtyy strategian tavoitteisiin ja toimenpide-ehdotuksiin, eikä sillä ole edellä mainitun liiteosan lisäysesityksen lisäksi muuta huomautettavaa ehdotukseen kaupungin kulttuuristrategiaksi 2012-2017.

Esittelijä

museonjohtaja
Tiina Merisalo

Lisätiedot

Tiina Merisalo, museonjohtaja, puhelin: +358 9 310 36485
tiina.merisalo(a)hel.fi